Tekna –
Teknisk-naturvitenskapelig forening
Postboks 2312 Solli
0201 Oslo

www.tekna.no
Org.nr 971 420 782
post@tekna.no
+47 22 94 75 00

Stortingets Energi- og miljøkomité

Vår ref.:
MKF

Dato:
19. november 2026

Teknas høringsinnspill til representantforslag om sterkere nasjonal styring av datasenternæringen

Tekna er fagforeningen for over 122 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge.

Tekna støtter hovedintensjonen til representantforslaget om sterkere nasjonal styring av datasenternæringen. Tekna deler representantenes syn på at Norge må stille tydeligere krav til industrien når Norge stiller kraft, areal og infrastruktur til disposisjon. Etter Teknas syn bør vi har ambisjoner om at Norges datasenterpolitikk skal bidra verdiskapning, teknologiutvikling og lokale ringvirkninger.

1. Midlertidig stans i nye datasenteretableringer

Tekna støtter forslaget om en midlertidig stans i tildeling av kraft og nettkapasitet til nye datasenterprosjekter inntil et nasjonalt regelverk for prioritering er på plass.

Behovet for sterkere regulering har blitt ytterligere aktualisert etter at Statnett 9. november innførte en midlertidig stans i nye reservasjoner av nettkapasitet til datasentre. Statnett begrunner beslutningen med behovet for å utvikle nødvendige krav som sikrer forsvarlig drift av kraftsystemet.

Tekna mener det også er behov for en politisk begrunnet stans. Regjeringen har varslet en stortingsmelding om datasentre i 2027. Fram til nye prioriteringsregler er på plass, risikerer vi at store mengder kraft og nettkapasitet bindes opp av prosjekter uten at myndighetene har tilstrekkelige muligheter til å vurdere samfunnsnytten. En midlertidig stans vil gi myndighetene tid til å etablere et regelverk som sikrer at kraftressursene brukes der de skaper størst verdi for samfunnet.

Tekna mener samtidig at stansen ikke må ramme allerede igangsatte prosjekter eller datasentre som understøtter kritiske samfunnsfunksjoner.

2. Nye regler for datasenternæringen

Tekna støtter forslaget om at regjeringen utarbeider nye regler for datasenternæringen. Etter Teknas syn må nye kriterier for nettilknytning i større grad ta utgangspunkt i prosjektenes samfunnsnytte.

Store datasenteretableringer legger beslag på betydelige ressurser i form av kraft, nettkapasitet og areal. Tilgangen til disse ressursene må derfor ses i sammenheng med hvilken langsiktig verdiskaping industrien bidrar til. Etter Teknas syn må vurderingen av samfunnsnytte gå lenger enn antall arbeidsplasser i selve datasenteret. Det bør også legges vekt på om etableringen bidrar til å utvikle norske leverandørmiljøer, teknologi og varige kompetansemiljøer.

Et nasjonalt regelverk bør særlig legge vekt på:

- Dokumenterte lokale og nasjonale ringvirkninger og utvikling av norske leverandørkjeder.
- Forskning, teknologiutvikling og etablering av utviklingsfunksjoner i Norge.
- Samarbeid med universiteter, høyskoler, fagskoler og forskningsinstitutter.
- Tilgang til regnekraft for norsk forskning, næringsliv og offentlig sektor.
- Lokalisering som tar hensyn til kraft, nettkapasitet, natur- og arealbruk, klima, utnyttelse av overskuddsvarme og muligheten for industrielle synergier.
- Norsk og europeisk eierskap og redusert sårbarhet i strategisk viktig digital infrastruktur.

Dagens system for nettilknytning legger stor vekt på prosjektmodenhet og rekkefølge, mens samfunnsnytten får for liten betydning. Tekna mener derfor at myndighetene må få bedre muligheter til å prioritere mellom store kraftforbrukere ut fra hvilke langsiktige verdier prosjektene skaper for Norge.

Tekna har tidligere tatt til orde for å utrede en konsesjonsordning for større kraftforbruk. En slik ordning kan gi myndighetene bedre muligheter til å vurdere store etableringer ut fra samlet samfunnsnytte. Regjeringen bør også se på mulighetene for å forbedre dagens regelverk. Det gjelder særlig kravene til hvor langt prosjektene må ha kommet før de får reservert nettkapasitet, hvor lenge de kan beholde reservasjonen, og muligheten for å inngå avtaler om fleksibelt

strømforbruk. Prosjekter som mangler finansiering eller realistiske planer for gjennomføring, bør ikke kunne legge beslag på nettkapasitet over lang tid.

Likeledes må reglene være tydelige og forutsigbare, og gjelde likt for ulike typer kraftkrevende virksomhet.

3. Forslag om nye prosjekter med et forventet effektuttak på 25 MW eller mer

Tekna mener det er behov for sterkere nasjonal kontroll med de største etableringene, men at forslaget om at alle prosjekter over 25 MW skal forelegges Stortinget, krever en nærmere vurdering av effektgrensen og hvordan ordningen vil fungere i praksis.

4. Ny digitaliseringsstrategi

Tekna støtter intensjonen om å styrke nasjonal kontroll over digital infrastruktur, datalagring, kunstig intelligens og skytjenester gjennom en ny digitaliseringsstrategi, men mener det er viktigere å sikre at de prosessene som er i gang ivaretar disse hensynene. Regjeringen har allerede en nasjonal digitaliseringsstrategi for 2024–2030 og har varslet både en stortingsmelding om digital suverenitet og verdiskaping og en ny nasjonal strategi for kunstig intelligens. Tekna mener derfor at det viktigste nå er å sikre at disse prosessene ses i sammenheng og følges opp med konkrete tiltak.

Norge er i dag sterkt avhengig av et fåtall utenlandske teknologiselskaper som kontrollerer sentrale deler av vår digitale infrastruktur. Tekna mener myndighetene må bruke de varslede prosessene til å redusere kritiske leverandøravhengigheter, styrke norsk og europeisk teknologiutvikling og sikre bedre nasjonal kontroll over data, digital infrastruktur og regnekraft.

5. Sikkerhetsloven

Vi støtter også at regjeringen vurderer hvordan sikkerhetsloven, herunder reglene om eierskapskontroll, skal anvendes på datasentre med betydning for nasjonal sikkerhet.

6. Kartlegging av norske data

Tekna støtter forslaget om å kartlegge hvilke deler av den digitale infrastrukturen Norge er kritisk avhengig av, og hvordan utenlandsk jurisdiksjon, herunder amerikanske CLOUD Act, påvirker nasjonal kontroll.

At et datasenter ligger i Norge, betyr ikke nødvendigvis at Norge har kontroll over infrastrukturen, dataene eller prosesseringskapasiteten. Hvem som eier

infrastrukturen, hvilke jurisdiksjoner virksomheten er underlagt, og hvilke leverandører den er avhengig av, har direkte betydning for sikkerhet og digital handlefrihet. Etter Teknas syn vil en slik kartlegging være svært viktig for å sikre bedre kontroll over vår digitale infrastruktur.

7. Sikring av data og systemer som er avgjørende for kritiske samfunnsfunksjoner

Når det gjelder forslaget om at kritiske data og systemer skal lagres og behandles under norsk jurisdiksjon, mener Tekna at reguleringen må bygge på konkrete sikkerhets- og risikovurderinger. Det avgjørende må være at norske myndigheter og virksomheter har tilstrekkelig kontroll over kritiske data og systemer, og at de kan opprettholde nødvendige tjenester ved bortfall av eller konflikt med utenlandske leverandører.

Dette forutsetter også at Norge styrker samarbeidet med europeiske land om digital infrastruktur og reduserer kritiske leverandøravhengigheter.

Avslutningsvis vil Tekna også understreke behovet for å utrede hvordan datasenternæringen kan skattlegges slik at Norge får en rimelig andel av verdiene som skapes gjennom bruk av norske kraftressurser og norsk infrastruktur. Dette må være en del av arbeidet med en nasjonal politikk som sikrer større samfunnsnytte fra datasenteretableringene.